

Wzmocnienie europejskich zdolności przemysłowych w ramach badań UE dotyczących podwójnego zastosowania

OPUBLIKOWANO: Wtorek, 09 Grudnia 2014, 12:39

Konferencja European Defence Matters w marcu 2014 roku. Fot. EDA/flickr.

Jednym z priorytetów Rady Europejskiej (Rada) z grudnia 2013 r. jest wzmocnienie europejskiego przemysłu obronnego poprzez efektywne wykorzystanie możliwości dla badań obronnych dotyczących podwójnego zastosowania, zwłaszcza krytycznych technologii obronnych.

Już wcześniej tj. w lipcu 2013 r. Komisja Europejska (KE) przedstawiła komunikat „W kierunku bardziej konkurencyjnego i wydajnego sektora obronności i bezpieczeństwa” jako wkład w program posiedzenia Rady Europejskiej w grudniu 2013 r. Komisja zapowiedziała tam opracowanie szczegółowego planu działania w obszarach będących przedmiotem komunikatu, określającego konkretne zadania i harmonogram ich realizacji.

Rada przyjęła propozycje KE do oceny, w jaki sposób badania realizowane w ramach programu ramowego Horyzont 2020 można wykorzystać dla rozwoju zdolności przemysłowych w zakresie obronności.

Impuls nadany przez Radę zachęcił Komisję i Europejską Agencję Obrony (EDA) do ścisłego współdziałania, również z państwami członkowskimi w celu opracowania wniosków dla rozwoju badań obronnych. Głównym zadaniem stało się działanie przygotowawcze (Preparatory Action for CSDP-related research) w zakresie Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO) jako

uzupełnienie poszukiwania wszelkich możliwych synergii między toczącymi się już badaniami naukowymi na potrzeby cywilne a badaniami na potrzeby obronności.

W ramach EDA trwają obecnie prace mające na celu identyfikację istotnych technologii w ramach prac poszczególnych rodzajów grup roboczych EDA (tzw. Capability Technology Groups - CapTechs). Komisja i EDA uznały działanie przygotowawcze za ważny krok w testowaniu wartości dodanej WPBiO dla badań UE. Obie instytucje skupiają się na wzmocnieniu zdolności przemysłowych i technologicznych, które są kluczowe z punktu widzenia WPBiO.

Należy podkreślić, że badania cywilne są już częściowo skierowane w ramach programu Horyzont 2020 na dziedzinę obronności (w części badania dot. bezpieczeństwa – „Bezpieczne społeczeństwa – ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli”). W regulacjach dotyczących implementacji programu H2020 dla badań bezpieczeństwa wskazano wyraźnie na konieczność promowania interoperacyjności między cywilnymi a wojskowymi zdolnościami. Mowa jest tu o rozwoju technologii używanych w przemyśle sektora bezpieczeństwa, który jest komplementarny do przemysłu sektora obronnego.

W tym miejscu należy przypomnieć wielokrotnie powtarzane słowa dyrektora wykonawczego EDA francuski Claude-France Arnold, że aktualnie linia między bezpieczeństwem i obroną jest coraz bardziej niewyraźna i wyzwaniem jest znalezienie odpowiednich synergii w badaniach cywilno-wojskowych.

W ramach działania przygotowawczego Komisja i EDA bada obszary, w których można wskazać dwoistość badań, co daje możliwość określenia mapy drogowej dla technologii dual-use które identyfikuje się spośród kluczowych technologii wspomagających (Key Enabling Technologies -KETs). To właśnie te technologie są budulcem zaawansowanych produktów. Ważną rolę w tym zakresie pełni grupa wysokiego szczebla działająca w KE do spraw KETs, a w szczególności jej podgrupa do spraw dual-use, która ściśle współpracuje z EDA.

Należy podkreślić, że nowa inicjatywa umożliwi realizację projektów badawczych związanych z WPBiO, które mają odpowiadać na obecne i przyszłe wyzwania. Programy badawcze opracowane w wybranych obszarach technologicznych mają na celu udoskonalenie i poprawę technologii oraz systemów. W tym zakresie ważną rolę będą pełnił też zaplanowane tury warsztatów organizowanych przez Komisję, EDA oraz Europejska Służba Działań Zewnętrznych wraz z przedstawicielami państw członkowskich, które zainaugurowano już pod koniec listopada 2014 r.

Działanie przygotowawcze ma rozpocząć się w roku 2017 ponieważ jest to uzależnione od możliwości zaplanowania budżetu UE (ok. 50 mln euro na rok) i zakończy się w 2020 r. wraz z ewentualną propozycją dla następnego programu.

Podsumowując należy wskazać, że działanie przygotowawcze jest uzupełnieniem badań podejmowanych w ramach programu Horyzont 2020. Nie zastąpi ono badań na poziomie krajowym lecz prowadzi do rozwoju synergii z krajowymi wysiłkami w dziedzinie badań i rozwoju oraz wzmacnia europejski przemysł obronny.

Inicjatywa działania przygotowawczego to wspólne wyzwanie Komisji i EDA, jednakże, biorąc pod uwagę charakter inicjatywy, Agencja będzie miała główną rolę do odegrania poprzez wspieranie państw członkowskich w zakresie treści działania przygotowawczego jej formy oraz przyszłości

następnego programu. Istotnym faktem jest to, że działanie przygotowawcze jest w pewnym sensie eksperymentem, który w swym trzy letnim programie po raz pierwszy otwiera możliwości dla badań w zakresie obronności. Jeśli ten eksperyment się powiedzie utworze on drogę do stworzenia pełnej perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027.

Na koniec warto jeszcze wspomnieć, że nie tak dawno, bo w lipcu 2014 r. podczas wizyty w Wojskowej Akademii Technicznej, Wicepremier i Minister Gospodarki Pan Janusz Piechociński wskazał, że wiedza jest niezbędna do kreowania innowacji oraz modernizacji i rozwoju zarówno polskich Sił Zbrojnych, jak i całej gospodarki narodowej. Należy więc mieć nadzieję, że Polska w pełni zaangażuje się w nową inicjatywę, która może stanowić integrator naszych wysiłków na rzecz rozwoju współpracy w europejskim przemyśle obronnym.

Aktualnie Ministerstwo Gospodarki jest zaangażowane we współpracę międzyresortową w zakresie europejskiej polityki przemysłu obronnego, przemysłu sektora bezpieczeństwa oraz przemysłu kosmicznego.

Hubert Królikowski